

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Trafikverket

781 89 Borlänge

Uppdrag att lämna förslag på namngivna objekt som bör få byggstartas år 1–3 (2025–2027) samt namngivna objekt som bör få förberedas för byggstart år 4–6 (2028–2030)

Regeringens beslut

Regeringen ger Trafikverket i uppdrag att i enlighet med vad som anges under rubriken Närmare om uppdraget dels redovisa status för namngivna objekt som ingår i regeringens beslut den 7 juni 2022 om fastställelse av nationell trafikslagsövergripande plan för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033 (I2022/01294 m.fl.) dels föreslå vilka namngivna objekt som Trafikverket bör få byggstarta år 1–3 (2025–2027) samt vilka namngivna objekt som bör få förberedas för byggstart år 4–6 (2028–2030).

Närmare om uppdraget

Trafikverket ska för namngivna objekt angivna i regeringens beslut den 7 juni 2022 om fastställelse av nationell trafikslagsövergripande plan för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033 och i det kompletterande regeringsbeslutet om byggstartar den 9 mars 2023 (LI2023/00664) lämna förslag till namngivna objekt som:

- bör få byta till gruppen av objekt som får byggstarta år 1–3 (2025–2027), eller
- bör få byta till gruppen av objekt som får förberedas för byggstart inom år 4–6 år (2028–2030).

Trafikverket ska vidare lämna statusinformation om namngivna objekt som

- enligt regeringens beslut den 9 mars 2023 får byggstartas år 1–3 och som ännu inte är byggstartade, och

- enligt regeringens beslut den 9 mars 2023 får förberedas för byggstart år 4–6.

Redovisningen av objektens status eller statusförändringar ska omfatta objektvisa bedömningar i förhållande till transportpolitisk måluppfyllelse, kostnader (inklusive osäkerheter), samhällsekonomisk lönsamhet och aktuellt planeringsläge.

Redovisningen ska innehålla en kortfattad beskrivning av processen att ta fram byggstartsförslaget och urvalet av namngivna objekt som föreslås, inklusive en redovisning av antaganden och bedömningar.

Trafikverket ska vidare för samtliga namngivna objekt där en förändring av status från år 4–6 till år 1–3 alternativt från år 7–12 till år 4–6 föreslås redovisa kronologisk information om bedömd objektskostnad och eventuella innehållsförändringar i de planeringssteg som objektet passerat. Utgångspunkten ska vara när det namngivna objektet för första gången ingick i en av regeringen beslutad nationell plan.

För resterande namngivna objekt i planen, med antagen byggstart år 7–12, och även objekt som redan ingår i regeringens beslut om förberedelse för byggstart år 4–6 ska Trafikverket redovisa senaste bedömning av kostnaden för objektet omräknat till prisår 2021. Trafikverket ska vidare redogöra för hur stor del av ett namngivet objekts kostnadsökning som bedöms vara orsakat av innehållsförändringar och hur stor del som bedöms vara orsakat av den allmänna prisutvecklingen inom området. Om den senaste kostnadsökningen skiljer sig mer än 10 procent från bedömningen i Trafikverkets planförslag för 2022–2033 ska Trafikverket redovisa följande:

- Orsaken till kostnadsökningen.
- Vilken metod som har använts för kalkylering.
- Osäkerheter i kalkyleringen.
- En bedömning av den samhällsekonomiska lönsamheten.
- Vilka åtgärder som Trafikverket avser vidta för att komma till rätta med kostnadsökningen.

En åtgärd som skulle kunna vidtas för att komma till rätta med en kostnadsökning skulle kunna vara att revidera objektets utformning särskilt för namn-

givna objekt där innehållsförändringar i stor utsträckning bidragit till kostnadsökningen.

Förslag till ytterligare namngivna objekt till kategorin byggstart 1–3

Förslag till objekt som bör få byggstarta år 1–3 ska omfatta objekt där regeringen inte tidigare har fattat ett sådant beslut. Förslaget ska omfatta objekt där alla nödvändiga förberedelser är genomförda och där det i princip inte råder några osäkerheter om att projekten i fråga kan påbörjas och genomföras på det sätt och till de kostnader som ryms inom den långsiktiga ekonomiska ramen för satsningar i transportinfrastrukturen enligt den fastställa nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033 samt inom de beräknade anslagsramar som Trafikverket utgår från i de prognoser myndigheten lämnar till Regeringskansliet enligt uppdrag i regleringsbrevet. För åren efter 2027 fram till 2033 får en schablonnivå på anslaget antas. Den fysiska planeringen bör vara så långt gången att väg- eller järnvägsplan har vunnit laga kraft för de objekt som föreslås.

I det fall ett objekt föreslås få byggstartsbeslut år 1–3 trots att ett eventuellt fastställelsebeslut om objektets väg-/järnvägsplan inte har vunnit laga kraft vid redovisningstillfället ska redovisningen av status inkludera en beskrivning av dels varför objektets byggstartsbeslut inte kan avvakta, dels vilka osäkerheter avseende tidplan, kostnad, transportpolitisk måluppfyllelse och samhällsekonomisk lönsamhet som finns kopplade till objektet. Trafikverket ska dessutom löpande, från det att det årliga förslaget om byggstarter lämnas och fram till dess att regeringen fattat beslut om byggstart, rapportera förändringar till Regeringskansliet av aktuellt planeringsläge för objekt som föreslås få byggstartsbeslut, och som behöver men som inte har lagakraftvunnen väg-/järnvägsplan vid rapporteringstillfället. Eventuella förändringar av objektens kostnader, samhällsekonomiska lönsamhet eller transportpolitiska måluppfyllelse ska också rapporteras.

Trafikverket ska därutöver ange vilka objekt som har byggstartats eller bedöms byggstarta före ingången av 2025 med stöd av regeringens tidigare beslut om byggstarter. Byggstart innebär i det här sammanhanget att byggentreprenaden är helt eller delvis upphandlad och medel härigenom är uppbundna.

Förslag till ytterligare namngivna objekt till kategorin förberedelse för byggstart 4–6

Förslag till namngivna objekt som bör få förberedas för byggstart år 4–6 ska omfatta objekt där regeringen inte tidigare har fattat ett sådant beslut. Förslaget ska omfatta objekt där förberedelser gällande projektering, inklusive bedömning av konsekvenser, och kostnadsberäkningar är långt gångna och eventuella alternativa finansieringslösningar är utredda. Objekten ska kunna genomföras på det sätt och till de kostnader som ryms inom den långsiktiga ekonomiska ramen för satsningar i transportinfrastrukturen enligt den fastställa nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033 samt inom de beräknade anslagsnivåer som Trafikverket utgår från i de prognoser myndigheten lämnar till Regeringskansliet enligt uppdrag i regleringsbrevet. För åren efter 2027 fram till 2033 får en schablonnivå på anslaget antas. Objekt bör i undantagsfall kunna tillåtas ingå i gruppen år 4–6 även om inte alla förutsättningar är helt klarlagda och utredda. Trafikverket ska särskilt motivera ett sådant förslag till undantag.

Redovisning av uppdraget

Trafikverket ska för varje namngivet objekt där förändring i byggstartskategori föreslås redovisa information enligt ovan objektvis. Underlaget ska lämnas i word-format. En översikt i excel-format över samtliga redan beslutade och föreslagna namngivna objekt, i byggstartsrapporteringen ska också bifogas.

Trafikverket ska senast den 3 juni 2024 redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet).

Skälen för regeringens beslut

Det är centralt att processen för det ekonomiska planeringssystemet för transportinfrastruktur är transparent, att det finns förutsägbara moment samt att underlag är lättillgängliga och tydliga. Det är viktigt att redovisningen ger regeringen insyn i och tydlig information om aktuellt planeringsläge och eventuella förändringar i bedömningar av samhällsekonomisk lönsamhet, transportpolitisk måluppfyllelse samt kostnader. Vidare ska planering och genomförande av objekt ske med god kostnadskontroll.

Regeringens beslut om vilka namngivna objekt som får byggstartas år 1–3 och vilka objekt som får förberedas för byggstart år 4–6 innebär att dessa

namngivna objekt har ekonomisk prioritering i enlighet med beslutet. För ett genomförande av de namngivna objekten krävs sedan flera efterföljande avgöranden enligt tillämpliga regelverk. För de namngivna objekt med antagen byggstart år 7–12 bedömer regeringen att det finns behov av att tidigt i planeringsprocessen få indikationer om ökade kostnader och/eller innehållsförändringar. Objekt där stora och i planeringen påverkbara förändringar redovisas kan komma att omprövas av regeringen.

På regeringens vägnar

Andreas Carlson

Niklas Lundin

Kopia till

Försvarsdepartementet/ETU

Finansdepartementet/BA

Klimat- och näringslivsdepartementet/KL och ME

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/RUL, SPN, TM och US

Trafikanalys